

Progressief universalisme in een ruimer kader: Inzichten uit het INCh-project

Dorien Van Haute – UGent
Caroline Vermeiren – UAntwerpen

EXPOO-congres 2017

INCh-project

- Integrated Networks to combat Child poverty
- 20 netwerken in België (8-8-4)
- Niveau van de coördinatie, netwerkpartners, lokaal beleid & gezinnen
- Interviews, observaties & sociaal netwerkanalyse
- 2014 - 2018

Proportioneel universalisme

- Universeel én doelgroepgericht
- Kwaliteitsvol basisaanbod met aandacht voor specifieke noden
- Mix tussen collectieve en individuele ondersteuningsbronnen
- Hoe ver gaat een Huis van het Kind?
- Hoe breed gaat een Huis van het Kind? (overheen verschillende domeinen)

Universeel ≠ multi-dimensioneel

- Belang van multi-dimensioneel werken (ouders geven dat zelf aan)

VB uit de praktijk

Brug tussen welzijn en onderwijs

Verbinden van materiële en immateriële

hulpbronnen

⇒ Vraaggericht of aanbodsgestuurd?

⇒ Noden van kinderen én hun ouders?!

Huis van het Kind & kinderarmoedebestrijding

- Hoe profileer je je? Wat is het label?
- Wat wil je bereiken en voor wie?
- Wat kan een netwerk doen en wat niet? (En wordt dat getoetst?)
- **VB discussie:** Stigmatisering wegwerken **versus** een matteüseffect creëren

“Het is niet de bedoeling dat dit een Huis van het ‘probleem’-Kind wordt”

Huis van het Kind: een democratisch gegeven?

- (Legitiem) inzetten en verdelen van middelen

“Welke pot middelen is het grootst?”

- Wat is rechtvaardig? En vanuit welk referentiekader bekijk je dat?
- Wie zijn de vertegenwoordigers?
- Welke wagonnetjes worden er allemaal achter deze trein gehangen?

Ruimte scheppen

- Definiëren van problemen en behoeften => bepaalt de oplossing

VB ouders die naar een spel- en ontmoetingsmoment in HvhK komen

“Ze zeggen dat ze enkel weten dat het voor kinderen is en niet voor iets anders.”

“Omdat ze denkt dat Evy gebonden is aan K&G staat dus het kind centraal, en niet een woning.”

“Toen ze mijn zoontje zag, zei ze: ‘Ja, ge moet eens een keer langs komen’ .”

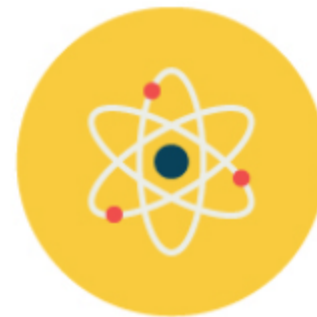
- Opvoedingsprobleem? Geldprobleem? Relatieprobleem? Woonprobleem?
- Matchen die definitives? Gaan we op zoek naar definitives van kinderen én ouders?
- Als vertrekpunt of als eindpunt?

Oog hebben voor processen van in- en uitsluiting

- Wat betekenen de keuzes van het netwerk en voor welke personen
- Wie bereiken we met onze interventies en wie niet? (kunnen we die identificeren en wat doen we daar dan mee?).

Consensus of dissensus?

Interessant om te kijken op welke punten v
in het netwerk het niet eens met elkaar

VB toegankelijkheid

Een rechtenkader

- Processen van in- en uitsluiting

=> voor wie is het (niet) mogelijk om beroep te doen op de hulp-
en

dienstverlening en kan daarom zijn grondrechten (niet)
verwezenlijken?

- Zoeken naar een gedeeld kader tussen alle netwerkpartners (Ook in doelgroepgericht als universeel werken)
- Als toetssteen
- Proactief handelen
- Materiële en immateriële hulpbronnen verbinden

In contact treden met gezinnen

Voor wie is er een **aanspreekpunt**?
(zowel universeel als doelgroepgericht)

- (Hoe) geraakt men bij de juiste diensten?
- Belang van signaalgevers en toeleiders
- Wat zijn de eerste (laagdrempelige) contacten en aangrijpingspunten?

Vb: Kind & Gezin, brugfiguur, sociaal loket, vrijwilligers, consulenten,...

In contact treden met gezinnen

- Gezinnen uit hun isolement halen (outreach)
- Belang van vertrouwen (lange termijn)
- Beschikbaar zijn en tijd maken
- Preventief werken
- Signalen en problemen opmerken

VB gezin:

“Wanneer je helemaal alleen bent, is het toch niet helemaal alleen.”

Netwerken als wondermiddel?

bete
bete

Netwerkeuforie: Als we samenwerken en het aanbod op elkaar afstemmen, dan krijgen we ook een

Maar aan wie of wat toets je dat?

- => Zijn alle bronnen (tijdig) aanwezig?
- => Oog hebben voor de gaten in het netwerk
- => Actief opsporen van (structurele) drempels en uitsluiting in bestaande aanbod

Wat kan het lokaal beleid doen?

- (Lokale) noden detecteren
- Betrokkenheid en draagvlak bij lokale (politiek) actoren versterken
- Gedeeld i.p.v. verdeeld probleem
- Flankerend en/of structureel?

Welke gaten kan men opvullen en welke niet?

- Blijven signaleren naar hogere overheden

Samenwerking ondersteunen

- Beleidsdomeinen structureel verbinden (horizontale inbedding)
- Mee regierol en verantwoordelijkheid opnemen
- Lokale armoedetoets (wat werkt (niet) voor gezinnen?)
- Aanspreekpunten en loketfuncties

Gedragsverandering (I) versus structuren veranderen (SL)

Maatwerk mogelijk maken

Noden van gezinnen in kaart brengen = proportionaliteit

- Tegemoetkomen aan de **diversiteit** van noden en vragen van ouders en kinderen
- Cliëntperspectief binnen brengen
- **Actief reflecteren over hun positie, noden en wensen**
- Ouders laten participeren (“wat werkt?”)
- Vraaggericht werken

Netwerken op meerdere niveaus

- Spanning tussen universeel én doelgroepgericht werken
- Concreet casusoverleg (specifiek) **versus** stuurgroep niveau (algemeen)

individuele noden

collectieve noden

- Dynamiek laten ontstaan tussen verschillende niveaus
- Eerstelijnswerk en beleidsniveau
- Implicaties voor informatiedeling

Informatie-uitwisseling

- Moeten we meer informatie uitwisselen over ouders?
- Een forum creëren
- Beroepsgeheim en recht op privacy (anonimiteit)

- Betrokkenheid cliënt
- Transparant handelen
- Zekerheden bieden

(1) Formeel versus informeel **(2) Ondersteunend versus controlerend**

- Nood aan een gedeeld kader? (waarin maatwerk mogelijk is)

Inzoomen op netwerkcoördinatie

Verschillende coördinatierollen

Verskillende coördinatierollen

- Bottom-up
- Samenwerking faciliteren
- De uiteindelijke beslissingsmacht en eindverantwoordelijkheid liggen bij de netwerkpartners zelf

Verskillende coördinatierollen

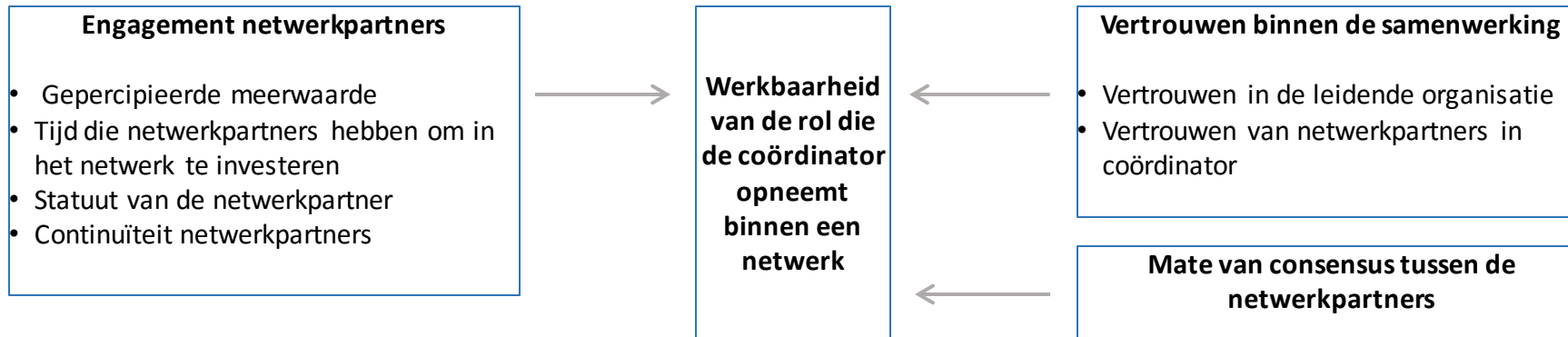
- Top-down
- Leidinggevende rol
- Eindverantwoordelijkheid en beslissingsmacht bij coördinator
- Beperkte inspraak van netwerkpartners

Verskillende coördinatierollen

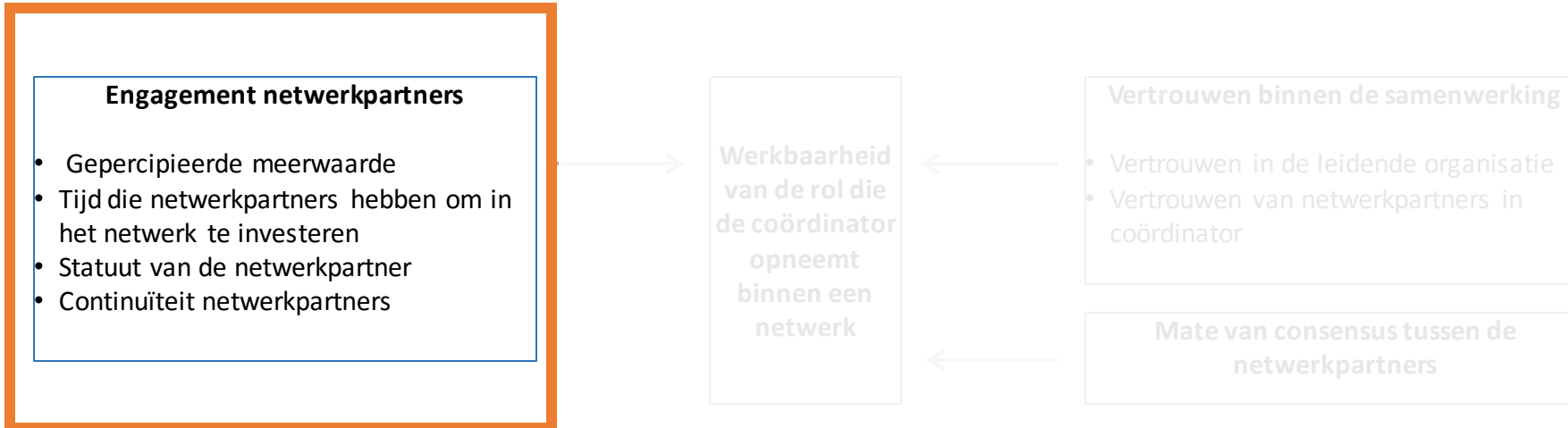

- Coördinator is gelijkwaardige partner tussen andere partners
- Eindbeslissingen en verantwoordelijkheid bij zowel coördinator als partners

De werkbaarheid van de coördinatierollen

De werkbaarheid van de coördinatierollen

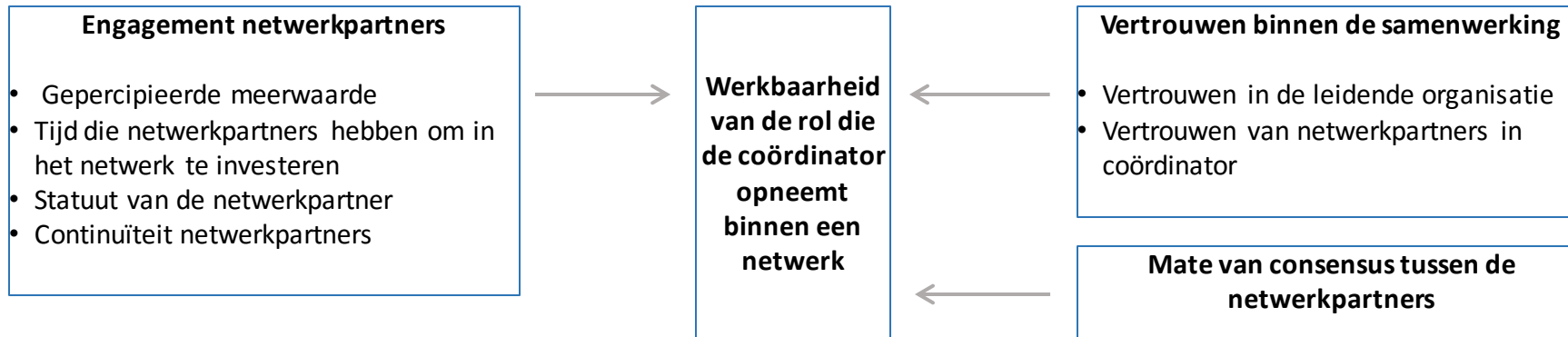
De werkbaarheid van de coördinatierollen

De werkbaarheid van de coördinatierollen

De werkbaarheid van de coördinatierollen

Facilitator

- Wanneer netwerk voor partners een meerwaarde realiseert
- Wanneer netwerkpartners tijd hebben om te investeren in het netwerk
- Naar netwerkpartners die vrijwillig aanwezig zijn
- Wanneer continuïteit van partners groot is
- Wanneer het vertrouwen in de leidende organisatie die de coördinator aanstelt groot is
- Wanneer de diversiteit aan partners binnen het netwerk beperkt is en er gemakkelijk consensus gevonden kan worden

Co-producer

- Wanneer netwerk voor partners een meerwaarde realiseert
- Wanneer netwerkpartners tijd hebben om te investeren in het netwerk
- Naar netwerkpartners die vrijwillig aanwezig zijn
- Wanneer continuïteit van partners groot is
- Wanneer het vertrouwen in de leidende organisatie die de coördinator aanstelt groot is
- Wanneer de diversiteit aan partners binnen het netwerk beperkt is en er gemakkelijk consensus gevonden kan worden

Commissioner

- Wanneer netwerk voor partners beperkte of geen meerwaarde realiseert
- Wanneer netwerkpartners weinig tijd hebben om te investeren in het netwerk
- Naar verplichte partners of partners die een opdracht tegen betaling uitvoeren
- Wanneer continuïteit van partners partners beperkt is
- Wanneer het vertrouwen in de leidende organisatie die de coördinator aanstelt beperkt is
- Wanneer de diversiteit aan partners binnen het netwerk groot is en er moeilijk consensus gevonden kan worden